Blahoslavený don Luigi Variara

Ukřižovaný kněz, bohužel od vlastních.
Zvolil si život mezi malomocnými a přinesl mezi ně radost.

Narodil se 15. 1. 1875 ve Variagi okres Asti – kraj Turín
zemřel 1. 2. 1923 v Tariba – Venezuela.

Variagi je vesnička v kraji Monferato kde slavný Don Bosko svými podzimními procházkami dělal propagandu svému dílu a získával povolání pro svou Kongregaci svatého Františka Saleského. Vesnice má asi tisíc obyvatel, a tak tam se 15. ledna 1875 narodil Luigi Variara. Rodiče nebyli bohatí, tatínek byl učitel. Učitele nejsou bohatí nikde. Vesnice byla křesťanská a duchovním potřeba, a formací věřících sloužila duchovní správa. Tatínkovi první manželka zemřela, a tak se oženil podruhé. Luigi rostl a tím, že se staral o hendikepovaného kamaráda tak v něm rostla veliká citlivost k postiženým lidem.

Tak ho Prozřetelnost vychovala k bratrské solidaritě, což se v budoucnu projevilo v jeho hrdinské službě malomocným dětem i ke zdravým, kteří byli odsouzení žít s malomocnými, a to vedlo k odvaze založit zasvěcené společenství z malomocných, což bylo obrovské novum v církvi. Don Bosko navštívil Variagi poprvé v roce 1856, potom mnohokrát tam kázal i duchovní obnovy, protože tam působila i jedna sekta, kterou dával dohromady jeden odpadlý kněz. Tatínek našeho Luigi se stal velikým obdivovatelem Don Boska. Tatínek vštěpoval svým dětem velikou lásku ke studiu. Protože tatínek neviděl jinou možnost, jak by jeho syn mohl pokračovat ve studiu, tak ho poslal do Turína k Donu Boskovi.

„Jednoho mlhavého zimního večera 20. prosince 1887 vládl v oratoři na Valdoku v Turíně čilý ruch, při kterém osm set chlapců křičelo a běhalo. Jeden z těchto chlapců Ludvik Variara napsal: „Najednou bylo slyšet ze všech stran: Don Bosko! Don Bosko! Všichni jsme instinktivně běželi k němu. Obklíčili jsme ho jako včelí roj. Zdál se jako člověk na pokraji svých sil (bylo to 20. 12. 1887, do konce života mu scházelo 40 dní). Najednou jsem stál tak, že jsem ho dobře viděl, a když jsem se k němu přiblížil, dlouho se na mě svým láskyplným pohledem díval. Tento den byl pro mě nejšťastnějším v životě. Byl jsem si jistý, že don Bosko objevil v mé duši něco, co znal jen Bůh a on.

Chlapec Luigi Variara přišel do oratoře ne zrovna dobrovolně. Jeho tatínek, učitel na základní škole a obdivovatel Dona Boska, mu vysvětli, že v Oratoři mnoho chlapců mohlo uskutečnit své povolání a stát se kněžími. Ludvik na to reagoval nevrle. „Tatínku, já povolání nemám.“ Tatínek se usmál: „Přesto jdi, studuj a buď dobrý. Když povolání nemáš, Panna Maria Pomocnice ti ho dá.“

Z Variagi, vesnice ponořené do zeleně, odešel Aloise Variara do víru, který vládl na Valdoku. Na začátku prožil několik dní vystrašený a zničený. To, co ho získalo, byla hudba. Jeden spolužák ze školy na něho vzpomíná takto: „Měl velice hezký hlas, kontraalt. Učitel Dogliani ho připravil a nechal ho vstoupit do chlapeckého sboru.“

Pět dopisů a jeden lístek
Rok 1891 byl rozhodujícím rokem v jeho životě. V usebrané modlitbě a v soustředěné a vážné meditaci pochopil, že se má stát salesiánem. V roce 1891 došel dopis dona Unii, misionáře malomocných v Agua de Dios v Kolumbii, ve kterém popisoval každodenní hrdinství života a práce mezi postiženými touto těžkou nemocí. Těchto pár vět bylo předzvěstí jeho budoucnosti.

Po složení řeholních slibů začal studia v misionářském semináři na Valsalice v Turíně, kam v květnu roku 1894 zavítal nemocný a vyčerpaný misionář don Unia, který cítil, že je na konci. Ludvik si napsal na lístek své velké přání: „Chci odjet do Kolumbie a prosím Pannu Marii o tuto milost.“ Jak byl překvapený, když ze 188 studentů teologie, kteří měli podobnou touhu, zastavil se před ním a řekl: „Ten je můj.“ Ludvik pokračuje: „Pak mě vzal stranou a ptal se mě, jestli bych chtěl jít do Kolumbie do Lazartu Agua de Dios a já jsem mu řekl, že s radostí, že to byl můj sen. Tuto milost jsem vždycky připisoval Panně Marii Pomocnici“. Rychle se rozloučil se svým rodištěm a s rodinou. Následovalo čtyřicet dnů plavby Atlantickým oceánem, pak tisíc kilometru parníkem po řece Magdalena, pak čtyři dny na koni, až 6. 8. 1894 dorazil do Aquy de Dios. Don Variara píše: „Náš příchod byl nečekaný, ale milí malomocní nám připravili velikou slavnost. Obyvatelé Agua de Dios se téměř se zdáli uzdravení, při pouhém pohledu na Dona Uniu, kterého velice milovali.“

Hudba mezi malomocnými
Agua Dios je vesnice, kde tehdy žilo 620 nemocných leprou a s nimi žili také i jejich příbuzní. Klíma je suché a horké, 35 stupňů. Když tam přišel Don Ludvik, pracovali mezi malomocnými tři salesiáni: Don Unia, iniciátor pobytu salesiánů mezi malomocnými, Don Rafael Crippa, který se stane přítelem a důvěrníkem klerika Luigi Variara a salesián laik Giovanni Lusso. Už dva roky jsou tam také řeholní sestry řádu „Sestry Představení v chrámě", blahoslavené Pouspin"**,** které slouží v nemocnici, kde jsou umístěny nejtěžší případy. Dále se věnují dětem, nemocným i zdravým, a daly podnět ke vniku společenství, které vzkvétá a jmenuje se Dcery Mariiny.

Slovo malomocenství je v této době hrůzostrašným slovem. Ten, kdo je nakažen, je navždy poznamenaný, izolovaný od všech. Don Ludvik si všiml, že téměř všichni malomocní jsou přivedeni do vesnice – lazaretu policií proti své vůli. Jsou tam vysazeni jako odsouzenci na doživotí. Ten, kdo se uzdraví, a také jejich zdravé děti, nikdy nejsou znovu společností přijati. Největším nebezpečím u nich je beznaděje. Před příchodem dona Unii byl alkoholismus něčím normálním a sebevraždy byly velice časté. Teď naopak je vesnice malomocných civilizovaným místem s obchody, s dílnami, kde se dělají umělecké výrobky, s kostelem a školou, s lékařským střediskem, se sociálním střediskem řízeným samotnými malomocnými. Don Unia pozval Dona Aloise proto, aby tam přinesl zpěv a hudbu, aby místo oživil a obveselil.

Je 8. září roku 1894. První skupinka malomocných chlapců zpívá spolu s Donem Ludvikem skladbu: Jsi čistá, jsi zbožná, jsi krásná Maria…
8. září 1897 hudební skupina malomocných chlapců dává první koncert před civilními autoritami i ostatní veřejností. Úspěch je veliký.
Mezi těmito dvěma daty bylo třeba veliké trpělivosti a opravdového hrdinství Dona Aloise. Nástroje dostali od vojenské kapely a on sám musel překonávat odpor, když musel brát do rukou nástroje, které používali nemocní chlapci proto, aby je naučil na nich hrát. Skupina hudebníků obveseluje sváteční dny, přináší radost a naději. Jeden malomocný o tom píše takto: „Naše hudební skupina činí náš život sladším, když musíme polykat tolik hořkosti."

Knězem ve 23 letech
Mezi těmito dvěma daty udělal don Ludvik také jiné zázraky. Don Unia zemřel náhle 9. prosince 1895. Dva měsíce před smrtí napsal pro Dona Ludvika tyto řádky: „Někdo dostane moji korunu: Odvahu. Snad je, Ludviku, připravena pro tebe. Studuj a modli se. Nezapomeň na mě nikdy ve svých modlitbách." Don Crippa píše donu Ruovi do Turína: „Variara organizuje Společenství svatého Aloise, učí náboženství ve veřejné škole, studuje, zpívá, pracuje, hraje na hudební nástroje… a těší se dobrému zdraví." Nejkrásnější slova o něm napsala jedna stará malomocná žena. „Bůh ho navždy uchovej čistým, vlídným a dobrým. On je příkladem ctnosti, andělským tvorem, osobností, která se obvykle nevyskytuje, kterou je třeba obdivovat a mít před ní úctu."

24. dubna roku 1898 je Don Variara vysvěcen na kněze arcibiskupem z Bogoty. Má 23 let. Rychle se vrací z Bogoty do Agua de Dios. Nepozorovaně chce převzít své místo. Avšak už patnáct kilometrů před Agua Dios při převozu přes řeku ozve se z druhého břehu slavnostní volání a příjezd do vesnice je za doprovodu kapely. Přivítání skončí v kostele zpěvem a děkováním Pánu. Svoji první mši slaví prvního května s nepopsatelnou oslavou. Jeden malomocný o tom napsal: „Takový den si nikdo z nás, kteří jsme ve městě bolesti, nepamatuje."
Misie Dona Ludvika nabírá nový dech: v oratoři s chlapci, ve škole, mezi učiteli a členy kapely. Přibyl mu však nový prostor: oltář a zpovědnice. „Každý den stráví ve zpovědnici čtyři až pět hodin", píše Don Crippa, „je velice hubený, bojím se, že podlehne vyčerpání."

Ve zpovědnici se zrodí kongregace
Ve zpovědnici, kde přináší Boží slovo a odpuštění Boží, přichází do kontaktu s lidskou ubohostí a velikým tajemstvím lidského srdce. Mezi mladými Syny Marie objevuje mnohé duše, schopné velkých duchovních závazků, až k obětování celého svého života Pánu. Jsou však malomocné nebo dětmi malomocných a jsou to andělé. Don Variara poznal na Valsalice Dona Ondřeje Beltrami, kněze salesiána zasaženého tuberkulózou, který se obětoval jako oběť Bohu za obrácení všech hříšníků světa.

Don Variara začíná ve zpovědnici ukazovat některým mladým lidem stejnou cestu: „Udělej ze své nemoci apoštolát, dej svůj život k dispozici Bohu." „Jako první se zasvětila slibem Nejsvětějšímu srdci Páně jako oběť slečna Oliva Sanchez, které je 30 let a je malomocná", píše don Angelo Bianco. Stane se cennou spolupracovnicí Dona Variary. O několik dní později ji následovala v zasvěcení se Limbannia Rojas, také malomocná. Od roku 1901 do roku 1904 to bylo 23 Dcer Panny Marie, které udělaly slib zasvěcení se jako oběť Nejsvětějšímu Srdci Páně. Bez nějakého rozruchu se tak zrodil Institut Nejsvětějšího Ježíšova Srdce. Jako malomocné nebo jako děti malomocných by nebyly nikdy přijaté do nějaké kongregace.

„Něžná Boží ruka“

Sestry informovaly o svém jednání arcibiskupa z Bogoty a ten jejich Pravidla schválil a povzbudil je, aby byly svatými řeholnicemi. Napsaly také donu Ruovi: „Jsme chudé mladé ženy zasažené hrozným zlem, které se jmenuje lepra, násilím jsme byly odvedeny a odděleny od rodičů, v okamžiku zbaveny naděje a všech našich přání… Pocítily jsme něžnou Boží ruku ve svatém povzbuzování a ve zbožné snaze Dona Ludvika Variary v naší veliké tělesné i duševní bolesti. Jsme přesvědčené, že je to vůle Nejsvětějšího Ježíšova srdce a tím, že jsme našly způsob, jak ji lehce plnit, začaly jsme se nabízet jako oběť usmíření. Tím následujeme příklad Dona Ondřeje Beltrami, salesiána. Teď jsme se rozhodly udělat další krok dopředu: chceme, svázané třemi sliby, vytvořit malou rodinu Dcer Nejsvětějšího Ježíšova Srdce, tím budeme sloužit Bohu a věnovat se službě našim bratřím, zvláště dětem z Útulku…“ Don Rua odpověděl: „Je to nádherná instituce a musí se uchovat.“

Ukřižovaný kněz

Byla to poslední potěšující slova, která don Variara od někoho slyšel. Od tohoto okamžiku se nad ním a nad jeho kongregací rozpoutala bouře. Byl ve všem brzděn, pomlouván, házeli mu klacky pod nohy. Byl odvolán do Agua Dios. Mučili ho tím, že mu zakázali i to, aby sestrám psal a odvolali ho i z Kolumbie. Jeho kalvárie byla dlouhá, snášel ji trpělivě a v mlčení, byl obdarován Bohem proto, aby jeho sestry duchovně rostly. Sestry žily a prosperovaly. Jejich představená, matka Lozano, napsala: „Lidsky řečeno jsme byly naprosto bezbranné, ale Pán nás svou rukou bránil a jeho milosrdenství nás zachránilo.“

Lidskému srdci se dělá špatně, když člověk prochází posledním desetiletím života Dona Variary. Člověk se dotýká rukou toho, jak ten Zlý si může posloužit i lidmi zasvěcenými Bohu, jejich nejlepšími úmysly, proto, aby mučil velikého Božího služebníka. Lidskému srdci však dělá dobře číst poslední slova, která mohl napsat svým duchovním dcerám: „Posvěťme poslední okamžiky svého života, které nám ještě zbývají, aby žeň trvala navěky. Ach, jak se těším na nebe. Tam se všichni setkáme a budeme věčně šťastni. V nynější době žijme spojeni v duchu: poslušností, pokorou, čistotou, umrtvováním, ale jedině z lásky… Nezanechám vás sirotky, protože moje modlitby za vás jsou neustálé, toužím vidět vás všechny svaté.“

Don Variara zemřel 1. února 1923 v pouhých 48 letech, daleko od všech a také (zdálo se to) zapomenut všemi v Tariba – Venezuela, což byl nejosamělejší dům v inspektorii. Asi větší trest nemohl nikdo vymyslet a on poslech v duchu víry, ale jedině Bůh ví, co ho to stalo. Na vlastní kůži prožil „poslední večeři“. V roce 1964 však papež Pavel VI. uznal jeho kongregaci jako kongregaci papežského práva. Byla kvetoucí instituce s několika set řeholnicemi. Dnes v roce 2017 je jich asi 400. V dubnu 1993 byly ctnosti Dona Variary uznané církví jako „heroické“ a papež Jan Pavel druhý ho prohlásil za ctihodného a 14. dubna 2002 na náměstí svatého Petra za blahoslaveného. Jeho památka se slaví 15. ledna.

Obětní charisma

Naše společnost zoufale bojuje proti fyzickému zlu, a to vědou a technikou. Veliký pokrok dovolil to, že jsme získali kvalitnější život, ale zároveň odsunujeme na okraj mnoho lidi kvůli věku, fyzickému omezení, kvůli psychickému omezení, společenskému a ekonomickému. Lidé jsou omezování, že nejsou sto přijmout účinně roli ve společnosti, která je egoistická a kde vládne silná konkurence. Starý člověk, nemocný a odsunutý na okraj potřebují silnou a stálou motivaci, aby znovuzískali touhu žít a nalezli smysl života. Zkušenost obětního salesiánského charismatu je možná nejen u toho, kdo trpí fyzicky, ale také u toho, kdo trpí morálně.

Prožívat salesiánskou obětní zkušenost je darem Ducha svatého pro každého křesťana, protože žádná lidská bytost nemůže utéci utrpení a toto prožívání jako dar vlastního života se proměňuje v nástroj osobního vykoupení, když překonáváme vlastní bolest a přijímáme utrpení druhých, jako povolání služby nabízené Otci, jak to udělal Ježíš ve svém Velikonočním tajemství.
Rosa Ines Baldion Riacon
Generální představená (2002) Dcer Nejsvětějších srdcí Ježíše a Marie.

Zakladatel Dcer Nejsvětějšího Srdce Ježíšova a Mariina

Založení řádu Dcer Nejsvětějšího Srdce Ježíšova a Mariina, vzniklo za velice nepříznivých okolností, v Agua de Dios, (v překladu znamená Boží voda), je to malá vesnička, kde je velice teplo a sucho. Tato vesnička byla uzavřena a pod dozorem policie. Bylo to něco jako koncentrační tábor, obehnaná sloupy se sedmi ostnatými dráty. Větší část obyvatel vesnice byli malomocní, mnohé doprovázeli jejich zdraví příbuzní. Don Variara se inspiroval úctou k Nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu a zkušeností, Ctihodného Andrea Bertrámi.

Založil originální kongregaci ze zdravých a malomocných. Bylo 7. května 1905, když on, mladý kněz se sedmi dívkami, byly nemocné leprou a dvě zdravé, ale byly to dcery nemocných rodičů), dal začátek novému Institutu.

Mnoha lidem se to zdálo bát bláznovstvím. Zdravé novicky byly donucené tam vstoupit tajně. Přestřihly v noci ostnatý drát. Ve skupině nejvíc vynikly Olive Sanchez, první představená malomocná, základní kámen Institutu a Anna Maria Lozano, druhá představená a dcera malomocného otce. Potom přišla i doba, kdy se mohly rozšířit mimo leprosárium, ale také i mimo Kolumbii. Věnovaly se pastoraci nemocných a pastoraci mládeže, která žila v této vesnici: v útulku pro malomocné sirotky, pojmenované po knězi, který ho založil. Byl to Michal Unia.

5. června 1930 byl jejich Institut prohlášen Institutem diecézního práva. Institutem papežského práva se stal od 6. dubna 1964. Aktuální stav je 404 členů v 65 komunitách a je přítomen v 12 národnostech: Kolumbie, Ecuador, Bolivie, Dominikánská republika, Brazílie, Španělsko, Itálie, Rovníková Guinea. Od 24. prosince 2017 je nová Generální představená Sestra Miryam Fabiola García. Je VIII generální představenou „Institutu Dcer Nejsvětějších Srdcí Pána Ježíše a Marie“. K tomu Institutu patří také Sekulární hnutí otce Variara.

O co šlo v případu Variara
Odpověď Dona Julio Olarte:
Tvůj dotaz je velice povšechný, myslím si však, že ho můžeme uspokojit zmínkou o jedné pomluvě, kterou o něm šířil určitý člověk jménem „Cordova“ a to v tom slova smyslu, že měl dítě se slečnou jménem Anna Maria Lozano, která ho však potratila. Toto se ví z dobrých pramenů, z tradice rezervované a je v souladu se shromážděným historickým uskutečněným výzkumem:

1. Inspektorem a záminkami „které umožňují pochopit“ pomluvy v několika jeho dopisech.
2. Svědectvím o zničení dokumentace Variara spolu se svědectvím asi 30 jiných Salesiánů, které jsem našel v našem generálním archivu, když jsem dělal doktorskou práci. V té době způsob, jak vrátit člověku, který byl pomlouván čest, která byla jednou provždy prověřená, jeho nevinnost, se dělalo tak, že byla spálená pomlouvačná dokumentace.

Myslím si, že je to odpověď na tvůj dotaz.
Moc zdraví všechny a povzbuzují je, aby šli ve šlépějích svatých.
Julio Olarte

Don Julio Olarte SDB je bývalý světový delegát pro ACS a CDB, Dnes, v roce 2017, je vikářem salesiánské inspektorie v Kolumbii, má na starosti také formaci koadjutorů. Navštívil i Českou republiku.

Dílo pro malomocné je asi největší dílo, které salesiáni vybudovali v Kolumbii. Tomu dílu se věnovali velcí lidé jako: don Michele Unia, blahoslavený don Luigi Variara, don Angelo Cuenca, Němci don Maximilian Bürger, a don Peter Kühn. Jejich horlivost vzbudila nadšení a sympatie jak v Kolumbii, tak i v Itálii. Don Luigi Variara, jako opravdivý muž Boží, věřil v zasvěcené povolání dcer malomocných, a spolu s nimi založil Institut Nejsvětějších Srdcí Ježíšova a Mariina.

Jak to tam vypadá dnes?
Již 50 let je Agua de Dios normálním městečkem, do kterého se může přijet podívat každý. Poctivá práce salesiánů a sester ukázala, že malomocenství je možné léčit, že není příliš nakažlivé pro ty, kteří dodržují určitá pravidla, a že z něj není nutné mít panickou hrůzu.

Komunita salesiánů se čtyřmi spolubratry zajišťuje chod farnosti a sousední školy. Dcery Nejsvětějšího Srdce Ježíšova a Mariina se rozrostly do řady zemí světa a tvoří jednu ze složek Salesiánské rodiny. V Agua de Dios mají svůj mateřský dům, ve kterém žije asi 20 sester, některé z nich jsou také malomocné. Slouží v místních leproseriích, které se podobají moderním nemocnicím. Zachovávají si ale lidskou tvář, kde postižený člověk nachází laskavé srdce a odbornou pomoc. Je to místo, kam přijíždí i medici z různých koutů podívat se, jak včas diagnostikovat malomocenství a jak s ním účinně bojovat. Ale především je to místo misijního nadšení a obětavé práce pro ty nejchudší a nejpotřebnější.

zpracoval 2017: Jan Ihnát SDB